

РЕЦЕНЗІЇ

DOI: 10.18523/lcmp2522-9281.2022.8.213-216

Ларуса Колибаба

<https://orcid.org/0000-0001-7063-5309>

НА ДОПОМОГУ ВЧИТЕЛЕВИ

Рецензія на:

Jakubowska-Krawczyk, Katarzyna, Romaniuk, Svitlana, & Zambrzycka, Marta (Eds.). (2022). *Szkolne rozmówki ukraińsko-polskie. Materiał pomocniczy dla nauczycieli nieznających języka ukraińskiego, którzy pracują z uczniami z Ukrainy*. URL: <https://cke.gov.pl/materiały-w-języku-ukrainskim/skolne-rozmowki-ukrainsko-polskie/>

Кожна історична доба позначена певними суспільно-політичними викликами, зокрема й негативними. Життя українського народу разуче змінилося після 24 лютого 2022 року. Тікаючи від війни, мільйони українців опинилися за кордоном. Однією з перших країн, яка відгукнулася на жорстоке кровопролиття в мирній Україні й істотно підтримала її, стала Республіка Польща. Вона не лише допомогла Збройним силам України чинити опір російському агресорові безпосередньо на фронті, а й прихистила багатьох цивільних українців, які були змушені залишити свої оселі через воєнні дії. Ба більше, Польська держава також дала змогу українським школярам продовжити навчання. Школи Польщі люб'язно відчинили двері для всіх охочих до знань юних українців, проте щоб налагодити ефективний освітній процес, потрібна відповідна науково-методична база, зорієнтована на забезпечення порозуміння різномовних учителів та учнів.

До виконання цього відповідального завдання взяли викладачі катедри україністики Варшавського університету – доктор К. Якубовська-Кравчик, доктор габілітований С. Романюк та доктор М. Замжицька. Об'єднавши свої зусилля, вони за короткий час вправно підготували *«Szkolne rozmówki ukraińsko-polskie. Materiał pomocniczy dla nauczycieli nieznających języka ukraińskiego, którzy pracują z uczniami z Ukrainy»* – допоміжний навчально-методичний посібник для вчителів, які працюватимуть з українськими учнями, але не знають української мови. Запропоноване електронне видання є вкрай потрібною і своєчасною відповіддю на запити освітнього процесу в умовах різномовності його безпосередніх учасників.

Укладачі рецензованих «Матеріалів» поставили за мету допомогти польським учителям та українським учням порозумітися не лише під час освітнього процесу, а й на дозвіллі – під час перерви та після уроків, перебуваючи в їдальні, бібліотеці, спортзалі, на шкільному майданчику тощо. Реалізації поставленої мети підпорядковано лексичне наповнення, структуру видання та методологічні засади подання в ньому українсько-польських паралелей.

«Матеріали» складаються з 12 логічно впорядкованих тематичних розділів, що відбивають основні етапи навчального процесу (*«Привітання і знайомство»*, *«Перший день у школі»*, *«На уроці»*, *«Робота з книжкою»*, *«Екзамени»*) та сфери шкільного й позашкільного спілкування (*«Що і де знаходиться у школі?»*, *«У класі. Шкільне приладдя»*, *«В їдальні»*, *«Після уроків»*, *«Безпечна школа»*, *«Допомога психолога»*).

Усі структурні частини посібника мають подібну будову: на початку в них наведено найуживанішу лексику з теми, а завершує кожен розділ комунікативний блок: типові запитання, звороти, фрази, діалоги та тексти, що передбачають застосування попередньо поданої лексики на практиці – у різних (формальних і неформальних) ситуаціях спілкування. Розділи організовано за принципом «від простого до складного» з оперттям на одиниці основних мовних рівнів (фонетичного, лексичного та синтаксичного) – від звука до слова, словосполучення, речення, тексту, що дасть змогу користувачам швидко зорієнтуватися в українсько-польських паралелях і знайти потрібну інформацію.

Запропонована в кожному розділі посібника лексика охоплює найактуальніші теми, з якими пов'язаний навчальний процес у школі. Зокрема, у розділі 1 *«Привітання і знайомство»* наведено словниковий мінімум із

підтеми «Родина», а також алфавіт, усталені етикетні форми привітання та прощання; у розділі 2 «Перший день у школі» уміщено перші запитання й назви шкільних предметів; у розділі 3 «На уроці» подано найменування чисел від 1 до 100, шкільних оцінок, днів тижня; у розділі 4 «Що і де знаходиться у школі?» перелічено назви основних шкільних приміщень, а в розділі 5 «У класі. Шкільне приладдя» – шкільних предметів, приладдя й усього, що потрібно підготувати до уроку; у розділі 6 «На уроці – 2», на відміну від розділу 3, логічним продовженням якого він є, наведено слова на позначення не предметів, а дій (виняткову увагу відведено математичним діям); у розділі 7 «В їдальні» подано лексику, пов'язану з їжею, стравами, предметами та місцями в їдальні; у розділі 8 «Робота з книжкою» зазначено лексику, що стосується книжок та праці з ними; у розділі 9 «Після уроків» запропоновано найменування ігор та занять, передусім спортивних; у розділі 10 «Безпечна школа» зібрано лексику, пов'язану з принципами безпечного навчання та здоров'я школярів, а в розділі 11 «Допомога психолога» – слова для передавання психологічного та емоційного стану; у завершальному розділі 12 «Екзамени» виокремлено лексику, що стосується іспитів.

Окремо хочемо відзначити увагу укладачів «Матеріалів» до виховного складника освітнього процесу. Його відображено в таких їхніх частинах, як «Правила поведінки в їдальні» (розділ 7) і «Правила безпеки в школі» (розділ 10).

Ужитково доцільним структурним елементом рецензованого посібника вважаємо аудіозаписи, зроблені для кожного тематичного розділу. Вони дадуть змогу носіям польської мови простежити фонетичні та артикуляційні особливості української мови.

Заслуговує схвалення також естетичне й технічне оформлення «Матеріалів». Вони зручні для практичного користування й неодмінно стануть у пригоді широкому колу користувачів.

Згідно з концепцією, основне призначення «Матеріалів» – задовольнити передусім потреби прикладної дидактики, адже вони будуть використані у практичній діяльності лінгводидактів і вчителів-словесників, а також можуть бути корисними для написання нових теоретичних і методичних праць лінгводидактичного спрямування, укладання словників із сучасної лінгводидактики, створення підручників, навчальних посібників, методичних рекомендацій тощо. Проте, гадаємо, що вони зацікавлять і мовознавців, особливо тих, які досліджують міжмовні зв'язки та

проводять зіставні дослідження, оскільки порівняння українськомовної і польськомовної частин «Матеріалів» ще раз підтверджує висновок про спорідненість української мови з польською. Крім того, розроблений навчально-методичний посібник може слугувати зразком для створення аналогічних видань, призначених користувачам інших мов.

Електронне видання «*Szkolne rozmówki ukraińsko-polskie. Materiał pomocniczy dla nauczycieli nieznających języka ukraińskiego, którzy pracują z uczniami z Ukrainy*» затвердило до використання Міністерство освіти та науки Республіки Польщі. Воно перебуває у вільному доступі, тож скористатися ним може кожен охочий польськомовний громадянин, який має труднощі у спілкуванні з українськомовними бесідниками.

Матеріал надійшов 03.05.2022

Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0)